

Чавдар ***АЛЕКСАНДРОВ***

ЛОВЦИ

На Иван Младенов

Те имат важен проблем –
броят убитите птици...
А вгледан е живият ден
в птичите мъртви зеници.
Те гръмко се смеят
и гръмко се хвалят
как „хубаво” стрелят.
А птиците падат...
Ах, спрете се само веднъж,
дулата надолу сведете,
ненужен е живият дъжд –
без тях ще сме мъртва планета.
Без тях ще е празен света,
без порив за полет – сърцето.
...А имаше много летящи сърца,
преди да простелят небето!

„ВТОРИЧНИ”

Измъчен свят. Почупен свят
във двора на „ Вторични „ се търкаля.
С това, което бил е някога богат,
от днеска безразлично се прощава.
И аз продавам мъката си –
на парче, на килограм.
На метър ако щете. На години.
Но няма ни кантар такъв голям,
ни толкова пари. Неизброими.

ЛЕД

Ах, ти ли си, вода самотна,
смразена в уличен улук,
теб вятърът не те прескокна –
скова те точно тук?
Във чий ли дъх била си вече,
чело на кой ли ороси
или пък мълком отдалече
пространствата до мене прекоси?
Здравей сега, подобна камък,
сред пътя в своя кръговрат
се срещаме – Водата-лед
с Човека-пламък
в един без Бога сбъркан свят!
Здравей! Здравей! Изгаряме и зъзнем,
днес в бучка лед, а утре в струйка дим,
най-важното е да пребъдем,
ако умирайки летим.

НЧ “Възраждане 1928”, с. Искрец. Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, главен редактор. Отговорни редактори: Сн. Костадинова, Б. Балкански.
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: vestnik_iskrec@abv.bg.
Ползвани сайтове: https://www.slovo.bg/

ISSN 2738-7798

Искри в Искрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Брой 62, юли – август, 2024 г.

НЯМА МАЛКО ДОБРО

Безмълвен съм пред огромния залязващ диск на слънцето; толкова е ярък, че не можеш да гледаш в него… Тучните пасища около мен разнасят аромат на билки. В далечината комбайн жъне тежката узряла пшеница. Всичко е прекрасно…, а защо си мисля за онези между нас, които често критикуват народа: нямало народ, нямало гражданско общество… Нямало хора за нищо в България…

Някакви бивши партийни величия, вместо в покая да сведат глави пред стореното, пишат книги и самолюбиво извъртат обстоятелствата. И те разправят как не било възможно всред такъв народ да се осъществят великите идеи на демокрацията – и на тях народът им бил виновен. Всички обвиняват българския народ, все народът е крив, а народни учители – колкото щеш, с лопата да ги ринеш. Мъдруват, философфстват, обвиняват… и все – прави.

Друг е въпросът, че преди тридесетина години из Гърция някои политици, пък и не само политици, се опитваха да разяснят на съвременниците си що е демокрация, и че тя не ще да вирее всред монопола, насилието, диктатурата, лицемерието и лъжите на днешния социален/социалистически либерализъм… Гласът народен бива заглушен или сам замлъква, когато го надвие икономическата знат, когато финансовата обезпеченост от необходимост се превърне в единствена цел,

Продължава на стр. 2

когато законите на пазарната икономика започнат да властват дори на полето на духовното. А всички онези политици и властогонци, от началото на т. нар. преход у нас, отвориха широко портите и дадоха постоянна зелена светлина на всичко това, дори и чрез множеството шоупрограми.

И днес народът сякаш мълчи!… Не защото не знае истината, а защото го е страх да я изрече; в днешния свят обявиш ли силно, на всеослушание някоя истина, най-много да те обявят за луд дори и близките ти, така както от прогледналия библейски слепец се отрекоха дори и родителите му. Затова народът днес, нашият, българският народ, казва истините си тихо, толкова тихо, че гласът му дори не се чува. Мен това не ме притеснява, защото отново в Библията е казано „който има уши, да слуша“. Често пред мазмедиите пък трябва да затваряме ушите си, ако искаме да не ни (дез)информират напълно.

Слънцето залязва, подгонено от своята сестрица – месечината, самичка в ясното небе. Това съвсем не означава, че утре няма да съмне, напротив – знак е за новия слънчев ден. Не ме смущава нито близкия, нито далечния вой на чакалите, защото е кратък, като живота на всяка лъжа. А изгревът може да дойде без време, неочаквано, само да си спомним онези, които с живота си станаха пример за подражание. Светците и праведниците всред нас, живели често незабелязано…

Като онзи Чирпанлия, дето закупил хиляди лозини от Франция, подарил ги на лозари от цяла България и така страната ни победила филоксерата за има-няма десетина години… Като един познат, когото незаслужено преместиха от високата му професионална позиция на далече по-ниска и незначителна, но той без да хленчи и кълне продължи да върши съвестно работата си. Като онзи виртуозен български инструменталист, осъвременил един от най-красивите ни и звучни инструменти, Булгарията, който учи децата в училище да пеят и да слушат българска народна музика. Пример за подражание са толкова много наши поети, писатели и журналисти, чиито десници разпръскват богатството на българското слово, служейки съвестно на красноречието и истината, на рода и родината си, на доброто и нравственото.

Нима смирените, вярващи и добри хора, изпълващи храмовете ни в неделя и на празник не са достоен пример, или пък онзи специалист, занаятчия – по съвременному – техник, който изживя скромно живота си, отдавайки труда и знанията си за развитието на производството в родното предприятие?... Ами щедрите наши съграждани, отделящи лесно от залъка си за нуждаещите се, те не са ли добър пример…

Дали ако спрем и се огледаме около себе си, няма да открием много достойни българи? Може би, но често за истински важните неща просто не остава време!?

А множеството учители, отдали живота си на образователната система, или пък академичните преподаватели по методика на обучението, подготвили добри и съвестни свои колеги… И много, много други.

Ами ти, читателю? Ти нали си част от тоя народ, чии пример следваш?

Ами ти, господин/другарю политик, нали и ти си част от тоя народ?... Ти и твоите колеги нали сте учители народни? На какво научихте народа с вашия пример? Или просто виждате в другите собствените си недостатъци?

Светителят Николай Сръбски казва на един такъв песимист, че ако се вживява в ролята на народен учител твърде възможно е да се посрами, но ако стане ученик на народа никога няма да сбърка…

Прочее, ако ни се струва, че добрите примери са малко, нека тоз час и ние да се наредим всред тях, дори и с едно добро дело, защото няма малко добро… †

ТРЕТИ МАРТ – ЕМОЦИОНАЛНА И НЕЗАЛИЧИМА СТРАНИЦА ОТ БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ

От бр. 61

бележи първия сериозен успех. При втората атака генералът получава малко подкрепление, но силите са изравнени и турците предприемат контраатака. Виждайки това, генерал Скобелев включва в битката последния резерв: командния щаб и самия себе си. На бял кон, той повежда полковете в невиждана атака,

продължила осемнайсет часа. Започва кървав ръкопашен бой, на който турците не издържат и побягват. Отстъплението им се наблюдава от съседните позиции, които също тръгват да бягат, а „Белият генерал“ превзема редут след редут. Така Плевен е освободен от хватката на над 30 000 турски войници, башибозук и 1500 черкези.

В трите Плевенски битки загиват общо над 23 000 руски офицери и войници и три хиляди румънски. Ранените са два пъти повече.

Паметта на загиналите в Плевенската епопея е увековечена с над седемдесет паметника и плочи.

Трябва да се има предвид, че през цялата война, турците имат голямо предимство в снаряжението и цялото военно подсигуряване. Те отдавна са снабдени с английски, немски и френски стрелкови оръжия.

Целта на настоящия исторически преглед е основно една: да разсее митовете около Руско-турската освободителна война, да очисти историческата истина от идеологическите наслоения на времето, но и да премахне кощунственото омаловажаване на великата жертва, която прави руският народ заради нас и заради освобождението на народа и държавата ни.

Санстефанският мирен договор, подписан на трети март, 1878 г., с който завършва Освободителната война, очертава границите на Третата българска държава, почти съвпадащи с тези на Българската Екзархия, след като България петстотин години не съществува на картата на Европа; след като България и българският народ са на път да изчезнат от лицето на света; след множество неуспешни опити за освобождение, продължили десетилетия наред…

Освободителната война е славен отклик на трагичния и последен български вик за помощ, тя е братски подадена ръка, тя е беззаветна и безпримерна жертва. Но тя също е доказателство и велик израз на признателността на Руската империя за даровете и благодеянията, които Втората Българска държава ѝ прави десет века по-рано, като чрез езика и християнските вяра и култура, я консолидира и образова, и сред крехката и силно разслоена и разединена територия на бивши държави, свирепи завоеватели и воюващи едно с друго княжества, поставя основите на бъдещата мощна християнска руска империя. Ето че идва време Русия да се отблагодари за Божията милост, сторена чрез ръцете на българските книжовни духовници и държавници, и тя го прави по безпримерен и достоен начин.

Не зная дали е нужно да си припомняме безсмислените предателски и родоостъпнически брътвежи за „имперските“ интереси на Русия и тям подобни лъжи?! С помощта на Русия, след трети март 1878 г., България се сдобива със собствен флот, а на младата българска армия са предоставени руски висши военни, докато сред нейните редици израснат български офицери. С помощта на „заробващата“ Русия, България се сдобива със собствена българска държавна банка, както и с национална библиотека. След победата в Освободителната война руските войски се натоварват на шлеповете и се прибират в Русия, съпроводени от благодарностите, сълзите и вечната признателност на целокупния български народ.

Не успяват да го сторят само геройски загиналите и починали над 80 000 руснаци, чиито тела останаха за вечно свидетелство по нашите земи, лежащи рамо до рамо с всички български, румънски, сръбски и финландски воини, воювали в същата война под руско командване за освобождението от Турско робство на България, Румъния, Сърбия и Черна гора.

При пакибитието, когато простреляните и прободени тела на тези смели воини възкръснат от рохкавата пръст, при страшния последен Христов съд, те ще станат живи обвинители на всички, които през векове на заблуди и безбожие, със слово и перо кощунствено поругаваха тяхното велико дело. †

Снежана ***КОСТАДИНОВА***

И ЗА ТАМ ТРЕБЕ ОРА

Фейлетон

Лято е. Петко е събрал голямото си семейство и им разпределя задачите за деня.

– Иван и Стоян че отидат до маалата да косат големата ливада. За Пърдиенци говорим. Цанка и Ганка че пластат на Дълга ливада, а маненките че прекопат пиперо до Козле. Какво се пулите, деца? Не говорим за ярето, а за реката! Името ю е Козле, ако некой е забоварил.

Макя ви че издои кравите, че им изрине, а после че занесе млекото на мандрата. Тате че закара ланшното жито на воденицата до Усран дол, оти она мелье най-добре, а по пъто че се отбие до бакалницата да купи газ за ламбата.

Не се подсмивай, Иване! Мислиш, че не знам, че кога си доодиш от седенкя у Брезье, първата спирка, и на тебе, и на коньо, е Усран дол. Сгодно место. Там през деньо нищо се не види, та камо ли през нощта. Мама че нарани кокошките, че сбере яйцата и че сготви брус чорба от компир.

– Тате, а ти какво че праиш? – обажда се Любчо, един от най-малките, но най-устатият от децата в семейството.

– Днеска е Петровден. Я че одим у Своге на събор. И за там требе ора! †

Веселина ***БАШОВА***

АЛЧНОСТ:

да не ти стигат
мислите и усещанията
за днешния ден

*****

Космос...
Предавам скалите си
в ръцете му…

*****

Леопард...
Преобръща се
в тялото ми.

*****

Пращам го там
откъдето е откъснат –
прасковен изгрев.

*****

Връща се там
от където е откъсната –
черешова мисъл.

*****

Зимни птички...
всичките ми тайни
ще изпеят…

******

Външен човек...
с калцуни по пустите
ъгли в сърцето.

******

Юзда в уста...
Ходя на частни уроци
по състрадание

******

Снежен човек –
правя опити да се
смиря. †

Свещ. Лъчезар ***ЛАЗАРОВ***

ПО РАДИЧКОВ

Фейлетон

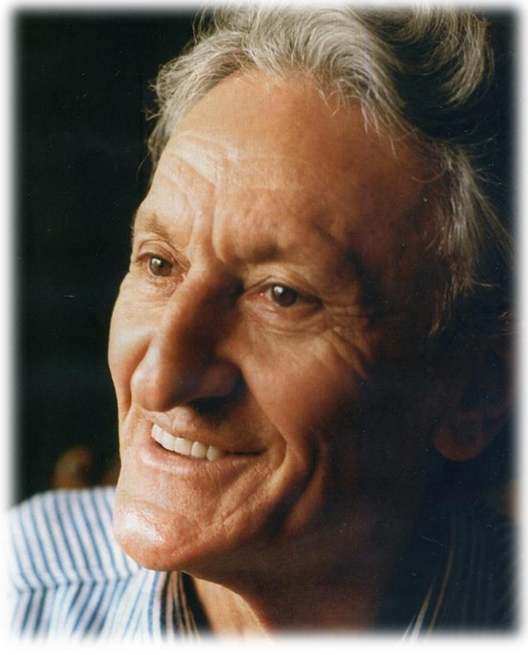
Чувствах се обезсърчен и потиснат от това, че не съм познавал достатъчно добре нито своя съвременник, нито народа си. Не става тук дума за онези дребни хитреци и гавази, които години наред се въдеха като скакалци и заливаха цяла България, а за излъгания народ, чието достойнство бе оскърбено.

Из слово на Йордан Радичков, произнесено в Седмото народно събрание на 17 авг., 1990 г.

Хубави думи, г-жо главен редактор. Хубави!... Лъскавко, беличко – така – добро списанието. „Ашколсун, Пешко, браво!“ Хубави и малко тъжни…, но така е, в такова време живеем. Уж трябваше да стане едно, то стана друго. Тюх, да му се не види! Трябваше като се изучим, да се възпитаме и да се осъзнаем, а то – по-големи келеши се извъдихме. Загубихме и туй, дето имахме преди. Запомнихме само едно – кражбите. Тях ги удвоихме и утроихме. Тъй де, нали малко от малко нещо трябва да се модернизира и у нас! Няма все на едно място да тъпчем, я! Модернизирахме кражбите – и туй то. И ново име си имат – корупция им викат вече. Всичко светна – боядисанко, скъпичко – модерно, ама без пари не пускат. Гледаш, цъкаш като швейцарски часовник – и това е.

– Напускай, напускай бързо, че…

Няма го светът на Радичков, да каже човек на човека до себе си "Бравос, Кастèл!". Да го погледне мило, макар и непознат да е – от друго село, от друга страна, от друга вяра. Няма такова нещо. Ни светът на Радичков, ни героите му ги има вече. Само моторната конспирация по автострадата ръмжи ли, ръмжи заплашително и мачка беззащитни жаби… Герои няма: не само Радичкови, и Йовкови няма, и Пелинови няма… Няма скромност, няма добра дума, няма добро утро, няма добър ден!... Доброта няма, душа няма. Всяко се е юрнало – търчи, коли и беси и ти вика: „Марш от тука, марш от тука, дребни човечецо, марш! Къде си тръгнал в устата на вълка хляб да ядеш?“ И ако не бягаш – тежко ти и горко, стъпква те, разбираш ли, и си заминава – и хич окото му не мигва. Че то имат ли очи? Не очи, на ненаситни тъмни ями са заприличали зъркелите на днешните бабаити, такова е и съзнанието им, такива са и мечтите им… Лакомия, алчност безгранична, така да се каже.

Какви ти герои, че и Радичкови на всичкото отгоре. Той, затова Радичков, дорде беше жив, дори и в дъжд, предпочиташе да гони патици из Софийското поле. И да шета назад в спомените си за Берковския край, където единствено можеш да видиш на едно място ръждива ракита, кръмно зеле и шарени коне, нежели с хората да се занимава. Хората са се втурнали през просото и нямат спиране. На него му бяха приятели свраките, да речем, повече от човеко-подобните животни, в които и преди, и сега капчица милост няма! С фенер да търсиш – не можеш намери таквоз нещо у днешния модерен и учен човек.

Нашият свят е немилостив, свят на индивидуална самоизолация, взаимоотречение и войни!

Няма покаяние, няма молитва!…

В онова село още църквата си стои недовършена, защото – нали знаете? – денно време я зидали, а през нощта – разтуряли съзиданото… Ей така, от човещинка! Нямало работа тогава за майсторите, та рекли да им създадат.

Е, питам те аз, драга ми госпожо главен редактор, у такъв народ, дето днеска зида, а утре разваля съзиданото, откъде молитва?

Откъде – покаяние? †

Ген. Герги ***ПЕТРОВ***

ЖУРНАЛИСТЪТ ИЛИЯ БОРИСОВ

През 2023 г. Българското национално радио отбеляза 88 години от успешния си старт. Днес не можем да си представим непрекъснато променящия се и наситен с динамични събития наш живот без телевизия, радио и, разбира се, без печат, национален и регионален. Медиите са ни нужни, за да ни информират и държат в крак с времето.

Трайни следи в тях е оставил врачанският журналист Илия Борисов. Кой е той? Роден е през далечната 1931 г. в монтанското село Брусарци, сега град. Завършва престижната ломска гимназия „Найден Геров“. Като ученик прави и първите си дописки. Много рано осъзнава, по негови думи, „че написаното остава и че умният пише – шашавият помни!“ Повече от 60 години журналистиката е негова професия и съдба. Започва от вестник „Народна трибуна“ в Лом, минава през окръжния „Отечествен зов“, за да достигне до националния печат – сътрудничи на „Народна младеж“, „Икономически живот“, „Строител“, „Рудничар“, „Учителско дело“, „Поглед“, повече от 30 години е кореспондент на „Работническо дело“, а след това и на „Дума“. Двадесет и пет години Илия Борисов е председател на Врачанското журналистическо дружество, дългогодишен член на Управителния съвет на Съюза на българските журналисти. Отличаван е два пъти с наградата на СБЖ „Златно перо”. В продължение на 15 години е председател на Клуба на дейците на културата във Враца. Носител е на орден „Кирил и Методий“, Наградата на Враца за журналистика, 2004 г. Почетен гражданин на Враца от 2011 г. „Враца остана в сърцето ми, тя е моето мило и малко Отечество. Винаги съм се връщал към нея и до края на живота си ще остана тук“, затова „горд да бъда, ако от омраза поне едно сърце съм изцелил“ – споделя Илия Борисов чрез любимите си стихове на Евстати Бурнаски.

В журналистиката той е цяла епоха. Девизът му е: „Нито ден без ред“, а на вратата на кореспондентската му стая поставя надписа „Приемен ден – всеки ден“. Неговите дописки, кореспонденции, фоторепортажи са обективно отражение на живота в Северозападна България, написани са отговорно, с усет за истината по всеки съществуващ проблем и желание за неговото решаване.

Илия Борисов притежава една от най-богатата творческа документация в страната, събрана в повече от 60 свитъка, които съдържат над 11500 публикации, старателно подредени и подвързани. В архива му се пазят стотици снимки и касети, запечатали важни обществени прояви и събития, отделно десетки метри филми.

Илия Борисов е приятен събеседник, ведър човек, с чувство за хумор, с него може да се разговаря по всички въпроси, обича хората, душевно богат, изпълнен е с благородство. Съпреживява събитията, за които пише, не остава безразличен към нередностите в ежедневието ни.

В началото на 1991 г. го пенсионират 6 месеца по-рано. Но пенсиониран журналист има ли? Борисов продължава да трака на любимата си пишеща машина. През 2011 г. издава художествено-документалната книга „Врачански летописи“, свързана с неговата 80-годишнина. „Най-ценното в живота е самият живот. Но той е обидно кратък! Кога литват годините и как сякаш невидима вихрушка ги отмята назад. По пътища, по остри завои, с изненади и надежди. И винаги в стремеж към хоризонти, които никога не достигаме. Който казва, че времето лекува, греши. Не е вярно. Но, така е на тази земя. Всеки си има своя край”, споделя философски журналистът.

През 2021 на 89 години Илия Борисов напуска този свят в деня на гибелта на Левски, 19 февруари. Остават написаното в архивите му и неговият пример на достоен човек. †

Надежда ***ЦЕНОВА***

ГЕРГЬОВДЕН

На Г. Бончев

Какъв добър Гергьовски ден,
дъжд благодатен заваля набърже,
надежда просветлява в мен,
че всеки цвят
прекрасен плод ще върже.

Дъждът, изпратен от Самия Бог,
звъни като мелодия на арфа
и милва щедро, и с пиян възторг,
земята и цветята в парка.

Бог моля, този сребростружен звук
да се излива все така щастливо,
да е честит и спорен всеки друг,
човека при човека да отива!

С БОЖИЯТА ВЯРА

Безкрайна върволица
от свят многолик,
нарамил Божията птица –
слънчевия диск…

Господи, вървим към Тебе
човек подир човек,
по изгряващия хребет
на бурния ни век.

Настръхнали, смирени
вървим през връх и ров,
да бъдем осенени
от Твоята любов.

ТВОЙТА ПРОЛЕТ ПАК ДОШЛА Е

Утрото се къпе пак в омяя,
трепкат нетрептели светлини,
твойта пролет китна пак дошла е
да споходи твойте старини.

В залата голяма на Балкана
боровете като на ревю
ту пристъпват бодро, ту се кланят,
ту се плавно понесат.

Над тях сводът като Божи храм е,
зидан от молитви и мечти,
още малко порти да открехне само
и самият Бог ще се яви. †

Ивелина ***ЦВЕТКОВА***

ОСТРОВ

На Дани

Някой ден ще забравя как литна
тази птица над нас в утринта,
дето стъпваше тъй любопитно
по брега, който пие вода.
Този пясък навярно ще пари
още много лета, ей така,
ще напомня за летни пожари,
за ръката ти… Топла ръка.
Няма острови с граници тъмни,
само в чаша – в утайка кафе,
но със тебе, когато се съмне,
аз подслаждам деня си… Ехее,
виж морето тук колко е синьо,
като наша прегръдка в нощта.
Този ден май ще бъде за трима –
за морето, теб, мен… И това,
пред което с теб вдишваме силно
всеки миг – прелетял без тъга.
Този остров сме ние, във филма,
който няма да свърши така! †

